

Sekce správy daní

Č. j.: 37559/24/7700-60501-711175

Všechny finanční úřady, včetně Specializovaného finančního úřadu
Odvolací finanční ředitelství

METODICKÝ POKYN

**k aplikaci § 41 soudního řádu správního na lhůtu pro vyměření odvodu za porušení
rozpočtové kázně a souvisejícího penále**

Účinnost	13. 1. 2025
Důvod přijetí	judikatura soudů
Oblast úpravy	<p>zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v rozhodném znění (dále též „zákon o rozpočtových pravidlech“)</p> <p>zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v rozhodném znění (dále též „zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů“)</p> <p>zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, v rozhodném znění (dále též „daňový řád“)</p> <p>zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v rozhodném znění (dále též „soudní řád správní“)</p>
Agenda	správa odvodů za porušení rozpočtové kázně lhůta pro stanovení daně
Základní ustanovení	<p>§ 44a odst. 11 zákona o rozpočtových pravidlech</p> <p>§ 22 odst. 13 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů</p> <p>§ 148 odst. 5 daňového řádu</p> <p>§ 41 soudního řádu správního</p>
Předcházející metodické materiály	Metodický pokyn k aplikaci § 41 soudního řádu správního na lhůtu pro vyměření odvodu a penále za porušení rozpočtové kázně stanovenou zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů č. j. 34115/23/7600-50500-402026 ze dne 12. 6. 2023
Související metodické materiály	Metodický pokyn k aplikaci § 41 SŘS na desetiletou prekluzivní lhůtu pro stanovení daně podle § 148 DŘ č. j. 5189/24/7700-50123-050167 ze dne 18. 2. 2024

Technické postupy v IS/Úlohy ADIS	---
Přílohy	---
Judikatura, literatura	Rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) č. j. 3 Afs 113/2022-36 ze dne 27. 5. 2024 Rozsudek rozšířeného senátu NSS č. j. 9 Afs 95/2021-64 ze dne 1. 11. 2023

Anotace:

Metodický pokyn reaguje na rozsudek NSS č. j. 3 Afs 113/2022-36 ze dne 27. 5. 2024, jenž navázal na rozsudek rozšířeného senátu NSS č. j. 9 Afs 95/2021-64 ze dne 1. 11. 2023, a upravuje počítání lhůty pro stanovení odvodu za porušení rozpočtové kázně a souvisejícího penále za prodlení s tímto odvodem, v návaznosti na nemožnost stavit lhůtu po dobu řízení před soudem ve smyslu § 41 soudního řádu správního.

Primární příjemci:

Úřední osoby útvarů kontroly zvláštních činností a nedaňových agend – využití při ověření, zda nedošlo k prekluzi práva vyměřit odvod za porušení rozpočtové kázně a související penále.

Čl. I Popis situace

[1] Nejvyšší správní soud se v rozsudku č. j. 3 Afs 113/2022-36 ze dne 27. 5. 2024 zabýval problematikou počítání lhůt pro stanovení odvodu za porušení rozpočtové kázně a souvisejícího penále za prodlení s tímto odvodem, pročez navázal na rozsudek rozšířeného senátu NSS č. j. 9 Afs 95/2021-64 ze dne 1. 11. 2023, jenž poskytl výklad intertemporálního pravidla ve vztahu ke lhůtám pro vyměření daně (tedy také odvodu za porušení rozpočtové kázně a souvisejícího penále) ve spojení s § 41 soudního řádu správního.

[2] Níže uvedené závěry se vztahují jak ke lhůtě pro stanovení odvodu a penále dle § 44a odst. 11 zákona o rozpočtových pravidlech, tak i ke lhůtě pro stanovení odvodu a penále dle § 22 odst. 13 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. V obou právních předpisech jsou lhůty pro stanovení odvodu i penále konstruovány prakticky totožně, proto není důvod k nim přistupovat rozdílným způsobem.

Čl. II Metodické řešení

[3] Lhůta pro stanovení odvodu a penále podle § 44a odst. 11 zákona o rozpočtových pravidlech je svou povahou shodná (s drobnými odlišnostmi) se lhůtou pro stanovení daně dle § 148 odst. 5 daňového řádu, a to se všemi důsledky. Jedná se proto o lhůtu **maximální (nepřekročitelnou)**, na kterou **nelze aplikovat § 41 soudního řádu správního**. Po dobu soudního řízení ve věcech odvodů za porušení rozpočtové kázně tak lhůta pro stanovení

odvodu běží, což znamená, že doba soudního řízení se započítává do běhu příslušné desetileté prekluzivní lhůty. S ohledem na § 2 odst. 5 daňového řádu, podle kterého penále za prodlení s odvodem sleduje osud daně, běží po dobu soudního řízení i lhůta pro stanovení penále.

Čl. III Odůvodnění

[4] Odvod za porušení rozpočtové kázně je namístě dle § 2 odst. 3 písm. b) daňového řádu ve spojení s § 44a odst. 11 zákona o rozpočtových pravidlech považovat za daň ve smyslu legislativní zkratky, pro jejíž správu platí postupy stanovené procesními daňovými předpisy, nestanoví-li zvláštní zákon jinak.

[5] Lhůta pro stanovení daně je obecně upravena v § 148 daňového řádu, kteréžto ustanovení představuje komplexní právní úpravu. Současně platí, že v § 148 odst. 5 daňového řádu je upravena desetiletá lhůta pro stanovení daně, již nelze překročit, přičemž odst. 2 až 4 téhož ustanovení se na ni neaplikují.

[6] Co se týče lhůty dle § 148 odst. 1 daňového řádu, NSS již v minulosti dovodil, že na odvod za porušení rozpočtové kázně se neuplatní, neboť zákon o rozpočtových pravidlech představuje speciální úpravu. Tento právní předpis upravuje lhůtu pro vyměření odvodu a penále odlišně od obecných předpisů daňového práva, zejména pokud jde o počátek jejího běhu. Není zde však upravena otázka, co se týče povahy této lhůty a možnosti jejího stavení. Jelikož se tedy nejedná o komplexní právní úpravu, aplikuje se na neřešené otázky právní úprava lhůt v daňovém řádu (viz odst. [34] předmětného rozsudku NSS).

[7] Lhůta pro stanovení odvodu a penále dle § 44a odst. 11 zákona o rozpočtových pravidlech je svou povahou - navzdory drobným odlišnostem - shodná se lhůtou pro stanovení daně dle § 148 odst. 5 daňového řádu, a to s tím spojenými důsledky. Jedná se proto o lhůtu maximální (nepřekročitelnou), na kterou nelze aplikovat institut přerušení či stavení lhůty dle § 148 odst. 2 až 4 daňového řádu, ani dle § 41 soudního řádu správního. Po dobu soudního řízení ve věcech odvodů za porušení rozpočtové kázně tak lhůta pro stanovení odvodu standardně běží, přičemž doba soudního řízení se započítává do běhu příslušné desetileté prekluzivní lhůty.

[8] S ohledem na § 2 odst. 5 daňového řádu, dle kterého penále za prodlení s odvodem sleduje osud daně, běží po dobu příslušného soudního řízení i lhůta pro stanovení penále.

Čl. IV Přechodná a zrušovací ustanovení

[9] Vzhledem k důležitosti závěrů NSS, jež sjednotily dosud nejednoznačný výklad dané problematiky, je třeba ode dne účinnosti tohoto metodického pokynu postupovat v souladu s jeho metodickým řešením ve všech dosud neskončených řízeních. Zároveň je třeba dodat, že s ohledem na princip zachování právní jistoty a závaznost závěrů plynoucích z judikatury Ústavního soudu i NSS, kdy změna či zpřesnění judikatury není dostatečným důvodem pro využití mimořádných opravných prostředků či dozorčích prostředků ve shodných právních věcech, není důvod zasahovat z moci úřední do již pravomocně skončených řízení.

[10] Tento metodický pokyn zrušuje Metodický pokyn k aplikaci § 41 soudního řádu správního na lhůtu pro vyměření odvodu a penále za porušení rozpočtové kázně stanovenou

zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů č. j. 34115/23/7600-50500-402026
ze dne 12. 6. 2023.

Mgr. Ladislav Henáč
ředitel sekce

Na vědomí

Ministerstvo financí
Generální ředitelství cel
Sekce metodiky daní
Sekce kontroly a analýzy rizik
Odbor daňového procesu Generálního finančního ředitelství
Oddělení právně-analytické Generálního finančního ředitelství
Oddělení metodiky daně z hazardních her a cenové kontroly Generálního finančního ředitelství